

Metodicko-pedagogické centrum Prešov

Prvá atestácia

Komunikačné aktivity na hodine anglického jazyka

Mgr. Miroslava Petříková

2018

Komunikačné aktivity na hodine anglického jazyka

Atestačná práca na prvú atestáciu

v študijnom odbore (vyučovacom predmete):

anglický jazyk

Tematický okruh: štýly, metódy, formy výchovy a vzdelávania

Mgr. Miroslava Petříková

Pracovisko autora: Centrum voľného času, Slovenská 46, 056 01 Gelnica

Pedagogický zamestnanec, kategória: vychovávateľ

Dosiahnuté vzdelanie (pre účely atestácie): vysokoškolské II. stupňa

Metodicko-pedagogické centrum, pracovisko Prešov

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som autorkou predloženej atestačnej práce, ktorú som na účely vykonania atestácie spracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry a ďalších informačných zdrojov.

Gelnica 22. jún 2018

.....

podpis autora práce

OBSAH

ÚVOD	4
1 AKTIVIZUJÚCE METÓDY NA ROZVOJ KOMUNIKÁCIE V ANGLICKOM JAZYKU	5
1.1 Komunikatívne vyučovanie	5
1.2 Komunikačné aktivity na hodine anglického jazyka	7
2 KOMUNIKAČNÉ AKTIVITY NA HODINE ANGLICKÉHO JAZYKA	15
2.1 Hodina anglického jazyka č.1	17
2.2 Hodina anglického jazyka č.2	20
2.3 Hodina anglického jazyka č.3	24
2.4 Hodina anglického jazyka č.4	28
2.5 Odporúčania pre prax	31
ZÁVER	34
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	35
PRÍLOHY	38

ÚVOD

Angličtina je v súčasnej dobe takmer nevyhnutnosťou. Anglický jazyk je potrebný v každodennom živote, pre zvládnutie obsluhy informačných technológií, pre štúdium, cestovanie, komunikatívnu úroveň angličtiny čoraz viac od svojich zamestnancov vyžadujú zamestnávatelia. Tu vzniká otázka, či postačuje ovládať anglický jazyk na vedomostnej úrovni, či stačí ovládať slovnú zásobu, poznať gramatiku jazyka, byť zručný v písaní a čítaní anglického textu, keďže sú tieto zložky jazyka v najväčšej miere na hodinách anglického jazyka vyučované, precvičované aj testované. Myslíme si, že zložka vyučovania anglického jazyka „hovorenie“ alebo tiež „speaking“ je kvôli svojej časovej náročnosti na precvičovanie, horšej formálnej realizovateľnosti a zložitej merateľnosti zanedbávaná, preto sme sa v tejto práci rozhodli venovať problému slabého využitia komunikácie na hodinách anglického jazyka a ponúknuť návrhy ako možno zvýšiť komunikačný čas na hodine a tým zlepšiť úroveň komunikácie detí a ich komunikačné zručnosti. Hodina anglického jazyka, či už v škole alebo v záujmovom útvare je predsa tým najvhodnejším miestom, kde si dieťa môže precvičovať komunikáciu v anglickom jazyku v skutočných situáciách na nečisto a bez stresu.

Cieľom tejto atestačnej práce je prezentovať metódy aktivizujúce komunikáciu a navrhnúť niekoľko praktických aktivít na rozvoj komunikácie vrátane ich začlenenia do jednotlivých fáz hodiny anglického jazyka, či už v mimoškolskej činnosti v záujmovom útvare alebo v tradičnom vyučovaní v škole.

Práca sa skladá z teoretickej a praktickej časti, V teoretickej časti rozoberáme komunikatívne vyučovanie, jeho formu a ponúkame konkrétne typy komunikačných aktivít na rozvoj komunikácie.

V praktickej časti ponúkame konkrétne návrhy hodín anglického jazyka v mimoškolskej činnosti s podrobným popisom aktivít, pokynov, ktoré vychovávateľ zadáva deťom, delením jednotlivých fáz hodiny a im prislúchajúce aktivity na zvýšenie komunikačného času v anglickom jazyku na hodine.

V závere atestačnej práce ponúkame odporúčania pre prax pre kolegov vychovávateľov a zhodnotenie našej práce a navrhnutých aktivít.

1 AKTIVIZUJÚCE METÓDY NA ROZVOJ KOMUNIKÁCIE V ANGLICKOM JAZYKU

Častým javom súčasného vyučovania anglického jazyka je učenie a memorovanie slovnej zásoby a gramatických štruktúr, naopak veľmi málo vyučovacieho času učitelia venujú komunikácii v cudzom jazyku. Tak zisťujeme, že deti (v dokumentoch Centier voľného času sa používa pojem dieťa, nie žiak), žiaci, alebo študenti ovládajú teoretické poznatky z jazyka, ovládajú slovnú zásobu alebo vedia vyčasovať slovesá. Avšak ak dôjde k situácii, že musia jazyk použiť v komunikácii, zistia, že nevedia vyjadriť svoju myšlienku, svoj názor. Hovorenie alebo taktiež „speaking“ na hodinách anglického jazyka je teda veľmi dôležitou zložkou výučby jazyka, ktorú môžu práve vychovávatelia v centrách voľného času vďaka svojim možnostiam často začleňovať do výučby v záujmových útvaroch.

1.1 Komunikatívne vyučovanie

Vyučovanie hovorenia je komplexným procesom, ktorý je časovo náročný, je závislý od zvládnutia iných zložiek výučby anglického jazyka ako sú slovná zásoba, gramatika, porozumenie počutého alebo písomného textu. Úspešnosť procesu zvládania komunikácie nie je možné objektívne testovať a merať, a navyše sú atraktívne aktivity nevyhnutné na efektívne rozvíjanie zručností komunikovať v anglickom jazyku pre vychovávateľa časovo náročné na prípravu. Straková (2010) však zdôrazňuje kvalitatívny cieľ pri výučbe anglického jazyka pred kvantitatívnym, čo znamená, že deťom je potrebné poskytnúť viac času na precvičenie naučeného v rôznych aktivitách, situáciách a kontextoch tak, aby si ho dôkladne upevnili a dokázali ho automaticky používať. Podobne Scott Thornbury (in: Harmer, 2007, s. 123) tvrdí, že „classrooms need to be *‘talking classrooms’*. In other words, students will be much more confident speakers if this kind of speaking activities is a regular feature of lessons“.

Komunikatívne vyučovanie je podľa Metódy komunikatívneho prístupu (Communicative approach) proces, kde sa deti učia a precvičujú cieľový jazyk vo vzájomnej interakcii dieťa-dieťa alebo dieťa-vyučujúci, pracujú

s autentickými textami, ktoré neboli vytvorené za účelom vyučovania cudzieho jazyka, deti komunikujú skutočný význam v reálnych situáciách, vychovávateľ vyberá témy mimo tradičných tém na výučbu gramatiky, aby deti používali svoje jazykové zručnosti vo všetkých typoch situácií, s ktorými sa môžu stretnúť v reálnom živote. Navyše sa rozprávajú o svojich osobných skúsenostiach a zážitkoch, ktoré implementujú do komunikácie. Dôležitým faktom podľa komunikatívnej metódy je, že vychovávateľ tu plní úlohu facilitátora, čo znamená, že deťom umožňuje komunikovať v rôznych situáciách prostredníctvom úloh a cvičení, pri ktorých ich pozoruje, počúva a v prípade potreby ich usmerňuje a pomáha im. Princípom vyučovania cudzieho jazyka podľa komunikatívnej metódy je, že „students get enough exposure to language and opportunities for language use“ (Harmer, 2007, s. 50) na rozdiel od gramaticko-prekladovej metódy, ktorej cieľom bolo ovládanie gramatických pravidiel a preklad textov do materinského jazyka. Palenčárová (2006) navyše uvádza podrobnejšie ciele komunikačného vyučovania a to nasledovne: *pragmatický cieľ*: adekvátne rečovo-jazykové zvládnutie každej komunikačnej situácie, ktorú dosiahneme praktickou prípravou detí na komunikáciu v rozličných komunikačných situáciách; *kognitívny (poznávací) cieľ*: rozšíriť okruh relevantných vedomostí o niektoré nové poznatky o komunikačných procesoch napr. aktívneho počúvania; *formatívny (výchovný) cieľ*: naučiť deti spoločensky žiaduce spôsoby dorozumievania (dodržiavanie komunikačných noriem, rešpektovanie princípov spoločenskej interakcie, napríklad princíp spolupráce, zdvorilosti, a pod.), dokázať vyjadriť svoje názory, city a postoje otvorene, ale zdvorilo, s ohľadom na ostatných, snažiť sa porozumieť druhým.

Pojem kompetencia je definovaný ako komplex vedomostí, zručností, schopností a postojov, ktoré vedú k efektívnej performancii. V oblasti komunikácie využívajú používatelia jazyka na realizáciu komunikačných zámerov svoje všeobecné schopnosti (všeobecný prehľad, sociokultúrne vedomosti, vlastné hodnoty a presvedčenie, schopnosť uvedomelo získavať nové vedomosti a spôsobilosti, opakovať a dopĺňať ich, používanie stratégií učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka, chápanie potreby vzdelávania sa v cudzom jazyku, hodnotenie svojho pokroku a prijímanie spätnej väzby spolu so špecificky jazykovo zameranými komunikačnými kompetenciami.

Komunikačná kompetencia sa podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (2017) v užšom zmysle slova skladá z nasledujúcich častí: *jazykové kompetencie*, ktoré sú chápané ako znalosť formálnych prostriedkov (lexikálna, gramatická, sémantická a fonologická kompetencia), na základe ktorých je možné zostaviť a sformulovať dobre vytvorené a zmysluplné jazykové prejavy, a ako schopnosť využívať tieto prostriedky. Na úrovni A1 má dieťa používať iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu, používať základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie (SERR, 2017, s. 121). Ďalej tu patrí *sociolingválna kompetencia*, ktorá sa zaoberá poznaním, spôsobilosťami a zručnosťami, ktoré sú potrebné na zvládnutie spoločenských dimenzií jazyka napríklad používanie funkčných štýlov jazyka, zdvorilostných slovných spojení a vhodnosť a správny výber jazyka v závislosti od spoločenskej situácie. Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre úroveň A1 dieťa dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že používa najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, ospravedlniť sa (SERR, 2017, s. 125). Poslednou zložkou komunikačnej kompetencie je *pragmatická kompetencia*, ktorá skúma nakoľko používateľ jazyka pozná princípy, podľa ktorých sú jazykové prejavy: a) zorganizované, štruktúrované a usporiadané (diskurzna kompetencia), b) používané na vyjadrenie komunikačných funkcií (funkčná kompetencia), c) zoradené podľa vzorcov interakcie a dojednávania (kompetencie výstavby textu) (SERR, 2017, s. 126). Na úrovni A1 dieťa dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“, zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené jazykové prejavy, s mnohými pauzami, ktoré sú nevyhnutné na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu (SERR, 2017, s. 127, 132).

1.2 Komunikačné aktivity na hodine anglického jazyka

Komunikovať v anglickom jazyku môže byť pre učiaceho sa veľmi stresujúcim zážitkom, keďže sa obáva, že zlyhá v rôznych ohľadoch (nebude

rozumieť, nepochopí otázku, nebude vedieť vytvoriť vetu, alebo mu nebudú rozumieť). Preto je vytváranie príležitostí na hodine, kde môžu deti čo najviac používať anglický jazyk bez stresu, bez zbytočného opravovania, hravou formou, využívaním komunikačných aktivít v situáciách, ktoré môžu reálne zažiť, ale najprv si ich precvičia v simulovaných situáciách veľkou pomocou. Vychovávateľ by mal vytvárať situácie, kde deti komunikujú v anglickom jazyku, používajú a aktivujú už naučené jazykové prostriedky. Takéto aktivity deťom umožňujú precvičovať si jazyk, zlepšovať sa v plynulosti a nadobúdať istotu v hovorení (Scrivener, 2005).

Jedným z prvých predpokladov, ako zvýšiť komunikačný čas na hodine je používať anglický jazyk čo najviac aj zo strany vychovávateľa aj detí. Druhým predpokladom je zavedenie väčšieho počtu komunikačných aktivít do hodiny anglického jazyka. Oba tieto procesy je potrebné zavádzať postupne, nie ich začleniť hneď od začiatku a vyžadovať úplnú komunikáciu v angličtine na celej hodine, pretože by to u detí mohlo spôsobiť demotiváciu a odmietanie.

Najjednoduchšie realizovateľné je používanie anglického jazyka na hodine zo strany vychovávateľa. Slattery a Willis (2003) spracovali niekoľko situácií, kedy môže pedagóg používať anglický jazyk. Nejde však iba o základné jednoduché frázy, ktoré vychovávatelia skutočne používajú, Slattery a Willis navrhujú ako možno každý prehovor vychovávateľa rozšíriť na komunikáciu s deťmi a v rôznych fázach hodiny tak vznikajú krátke rozhovory s deťmi, ktoré komunikujú a dané frázy a vety denne opakujú. Takýmto spôsobom si precvičujú komunikáciu, trénujú accuracy (presnosť) aj fluency (plynulosť) a čím viac sa vychovávateľ v anglickom jazyku pýta, odpovedá a sám hovorí, tým viac deti počúvajú, napodobňujú a tým viac sa zároveň učia.

Príkladom rozšírenia komunikačného času s deťmi môžu byť rozhovory na začiatku hodiny, kde vychovávateľ mení každodenné frázy a nezvykne používať vždy rovnaké:

Vychovávateľ: *Hello/ Good morning children/everybody/boys and girls.*

V: *Let's call the roll/Let's take the register/ Let's check to see who is here/Is everybody here?/ Is anyone away?/ Who is missing?*

Peter R.

Dieťa: *I'm here.*

V: *David N.*

D: *Not here. David is missing/ David is ill/ I don't know.*

V závislosti od vyučovanej témy si môže vychovávateľ vopred premyslieť niekoľko krátkych rozhovorov, aby komunikácia neostala iba pri pozdrave môže sa zároveň opýtať na počasie, aký je deň, aký bol včera a zajtra, čo majú deti na desiatu, koľko je hodín, aké predmety dnes deti majú, kam pôjde po škole alebo krúžku.

Podobne pri organizácii hodiny a aktivít môže vychovávateľ dávať pokyny v anglickom jazyku, používať predložky, aby usporiadal deti v priestore učebne. Pri organizácii deti najmä počúvajú, ale vychovávateľovi nič nebráni, aby sa po zadaní pokynu detí opýtal kam idú, čo teraz robia, tým majú deti možnosť zopakovať a použiť vetu, ktorú vychovávateľ už raz správne vyslovil.

V: *Now, you two Peter, Lucy, move the tables back. David, go behind Lucy/ stay here/ don't make noise.*

Rovnako pri oslovovaní vychovávateľa sa deti môžu naučiť oslovovať ho v anglickom jazyku a ľahko sa naučia frázy, ktoré na hodine potrebujú.

D: *Teacher, may I go to the toilet, please?/ May I wash my hands?*

V: *Yes, but no one else, wait for the break.*

Ukončenie hodiny tiež väčšinou prebieha formou zadávania pokynov, čo majú deti urobiť, ale aj v tejto fáze môže vychovávateľ nabádať deti, aby samé zadali pokyny, ktoré je treba pred ukončením hodiny vykonať. Toto je možné vykonať iba vtedy, ak už vychovávateľ dané pokyny opakoval, deti im rozumejú a vedia ich použiť.

V: *That's all for today/ now.*

We have no time anymore.

We go for a short break now/We go out to play.

Stand up/ pick up all your things/ put the books on the cupboard/ make

a line/ say goodbye.

Častým opakovaním vždy rovnakých fráz, viet a pokynov sa tieto frázy postupne zautomatizujú, deti ich budú vedieť vhodne a správne použiť.

Komunikačné aktivity sú už svojou formou iné, zaujímavejšie ako práca s učebnicou a pracovným zošitom. Dôležitý je obsah komunikácie, nie forma, deti nemusia používať iba jednu jazykovú štruktúru, ale môžu používať aj iné jazykové štruktúry, ktoré sú podľa nich vhodné pre danú komunikačnú situáciu. Komunikácia na hodine sa uskutočňuje v spolupráci s kamarátmi vo dvojiciach alebo v skupinách, čo je pre deti atraktívnou formou vyučovania a týka sa tém z ich vlastného života. Komunikačné aktivity tiež vyžadujú kooperáciu medzi žiakmi, schopnosť vyjednávať a robiť kompromisy, vďaka tomu si žiaci zlepšujú aj svoje sociálne zručnosti (Pávová, 2014). Aj tvorba a príprava takýchto aktivít si vyžaduje, aby úlohy deti oslovili, motivovali, pri ich plnení môžu byť použité obrázkové materiály, ale aj názorné pomôcky. Všetko, čo deti vidia, chytia a zažijú umocňuje proces učenia sa, zvyšuje motiváciu, je vhodné pre rôzne typy učiacich sa. Navyše Slattery a Willis (2003) odporúčajú pripravovať aktivity, ktoré sú zábavné, a majú cieľ prípadne konečný produkt, na ktorý môžu byť deti hrdé. Read (2011) hovorí, že aktivity, ktoré sú personalizované, v ktorých sa deti cítia zosobnené, týkajú sa ich samých alebo ich rodiny a aktivity, v ktorých majú deti možnosť výberu zvyšujú ich ochotu participovať. Scrivener (2005) navrhuje častejšie využívať diskusie v menších skupinách, aby sa zvýšil komunikačný čas každého dieťaťa, pretože komunikácia v celej triede môže byť zdĺhavá a do diskusie sa väčšinou zapojí iba časť detí. Počas diskusie a iných komunikačných aktivít sa môžu deti pohybovať po triede individuálne alebo vo dvojiciach, dobrú diskusiu možno navodiť obrázkom, prečítaním krátkeho textu s problematikou alebo napísaním sporného výrazu na tabuľu. Deti potrebujú pred diskusiou tzv. lead-in alebo úvod na premyslenie, zopakovanie slovnej zásoby či gramatických štruktúr a prípravu.

Komunikačné aktivity môžu byť realizované formou hry, kde účastník získava zážitky aktívnym zapojením sa, činnosti vykonáva spontánne, motiváciou nie je výsledok, ale činnosť sama. Takýmto spôsobom dostávame do vyučovania aj výchovnú zložku, ktorá je v mimoškolskej činnosti dôležitá a nutná. Aj na hodine anglického jazyka je možné aplikovať formy zážitkového učenia, najmä v mimoškolskej činnosti, kde hodiny záujmového útvaru trvajú 60 minút a umožňujú to priestorové aj materiálne podmienky. Každú komunikačnú aktivitu napríklad rolové hry, rozhovory, diskusie,

stolové hry a iné možno vykonať v inom prostredí, ktoré vychovávateľ v centre voľného času má, môže používať rekvizity, hračky, názorné pomôcky, ktoré v centrách vďaka rôznorodosti záujmových útvarov zvyčajne sú.

Viacerí autori sa zhodujú v tom, že vychovávateľ by nemal zasahovať do komunikácie a nemal by deti opravovať, aby ich nerušil, aby nespôsobil demotiváciu detí. (Pávová, 2014). Rovnako Harmer (2007) považuje opravovanie počas komunikácie za nevhodné, pretože narúša tok myšlienok dieťaťa v momente, keď sa snaží aktivovať svoje jazykové znalosti. Chyby je vhodné zapisovať a vyhodnotiť na záver komunikácie a to tak, že vychovávateľ dá deťom možnosť opraviť svoje vlastné chyby alebo poprosí, aby chyby taktne opravili iné deti. Poslednou možnosťou je, že chyby opraví sám vychovávateľ. Jednou možnosťou je „reformulation where the teacher repeats what the student has said, but correctly this time, and does not ask for student repetition of the corrected form“ (Harmer, 2007, s. 131), ale keďže počas komunikačných aktivít ide o najmä o príležitosť, kde deti rozprávajú a bez stresu skúšajú komunikovať v rôznych komunikačných situáciách jednou z možností je, že deti vôbec nebudeme opravovať.

Na nasledujúcich stranách vymenujeme niekoľko konkrétnych metód na rozvoj komunikácie na hodinách anglického jazyka, ktoré sú vhodné či už na hodine v jazykovom záujmovom útvare v centre voľného času, ale aj na vyučovacej hodine v škole.

Rozhovor (Interview) a **diskusia** sú základnými metódami komunikácie na hodine anglického jazyka. Rozhovor je jednoduchšou metódou, kde sa rozprávajú zvyčajne dvaja hovoriaci, štruktúra rozhovoru môže byť daná, napríklad rozhovor v reštaurácii. Gramatické štruktúry a formy vychovávateľ s deťmi vopred nacvičí a počas rozhovoru si deti vrátane komunikácie trénujú potrebnú slovnú zásobu alebo gramatiku. Odporúča sa rozhovory zaraďovať iba do vyučovania na nižších úrovniach anglického jazyka. Do vyšších úrovní sa odporúča zaraďovať zložitejšie diskusie s viacerými členmi. Podľa Duchoňovej (2014) metóda diskusie nadväzuje na metódy rozhovoru a odporúča sa používať diskusné metódy najmä na zistenie názorov detí a na rozvoj schopnosti vystupovania, vyjadrovania myšlienok a názorov, prijímania a odmietania kritiky. „Predmetom diskusie je didaktický problém, ku ktorému

sa majú žiaci vyjadrovať. Aktívne by sa mali na diskusii podieľať všetci žiaci, ktorí sa takýmto spôsobom učia vyjadrovať a správne formulovať svoje názory, vypočuť svojich spolužiakov a nezosmiešňovať iné názory“ (Duchoňová. 2014, s. 40).

Hranie rolí (role play) je jednou z najznámejších komunikačných aktivít na výučbu komunikácie. Deti zvyčajne vopred dostanú krátku informáciu na kartičkách, akú rolu majú hrať. Scrivener (2005) podrobne popisuje proces prípravy takýchto úloh: učiteľ stanoví prostredie, v ktorom sa dialóg odohráva (v meste, v reštaurácii) a cieľ, ktorý majú deti svojou komunikáciou dosiahnuť (pýtať sa na smer, objednať si jedlo). Spravidla sa deti na úlohu v krátkom čase pripravujú, ale keďže dvojica nepozná svoje zadanie navzájom, počas rozhovoru, ktorý vzniká vo chvíli hovorenia musia aktivizovať svoje jazykové zručnosti, používať slovnú zásobu a gramatické štruktúry, ale je potrebné, aby navyše boli schopní vybrať vhodné gramatické funkcie, presviedčať alebo argumentovať ak to situácia vyžaduje. Dobré spracované rolové karty obsahujú protikladné názory dvoch participujúcich v jednej úlohe, čo vedie k vzniku argumentov a výbornej diskusii. Rolové karty môžu byť zámerne vytvorené na precvičovanie určitej zložky jazyka napríklad gramatickej štruktúry alebo funkcie. Duchoňová (2014) opisuje zložitejšiu alternatívu, kde dieťa dostane kartičku s doplňujúcou informáciou akú povahu a názory má daná postava a ako sa bude správať v danej situácii.

Reálne hry (real play) je menej známym názvom komunikatívnej aktivity, ide o Scrivenerovu variáciu rolovej hry (2005). V tomto prípade deti nehrajú zadanú úlohu iných osôb, avšak hrajú seba v inom kontexte ako v škole napríklad v inom veku alebo v zamestnaní. Vychovávateľ deti nabáda, aby si samé vytvorili rolové karty a navrhli situáciu a problém, ktorý chcú riešiť.

Harmer (2007) vo svojej literatúre ponúka okrem tradičných aj ďalšie konkrétne aktivity na rozvoj komunikácie v anglickom jazyku. Pre všetky jazykové úrovne aj pre začiatníkov je vhodná aktivita **rozhovor s portrétom (portrait interview)**, kde sú deti rozdelené do skupín v závislosti od počtu postáv na obraze (2 osoby a pes = 3 skupiny). Úlohou každej skupiny detí je vymyslieť, čo najviac otázok, ktoré sa môžu danej postavy opýtať. Vychovávateľ určí tri deti, ktoré reprezentujú postavy z obrazu a deti zo skupiny im kladú otázky, na ktoré odpovedajú. Pri tejto hre časť detí aktivuje

svoje vedomosti z tvorby otázok, iná časť detí formuluje a vymýšľa odpovede. Začiatovníci v tejto hre tvoria otázky typu ako sa voláš, koľko máš rokov, aký je tvoj typický deň, čo máš rád.

Doplňovanie chýbajúcich informácií (Information gap) je komunikatívna úloha, kde majú dve deti odlišné čiastkové informácie k tej istej úlohe, ktorú môžu vypracovať a doplniť chýbajúce údaje iba vzájomnou spoluprácou – komunikáciou. Napríklad ide o doplnenie rozvrhu hodín, pričom každé z detí pozná inú časť predmetov a spoločnou komunikáciou majú rozvrh skompletizovať. Harmer (2007, s. 129) ponúka hneď dve varianty tejto aktivity: v jednej pod názvom „*Opíš a nakresli*“ má jedno dieťa z dvojice obrázok a opisuje kamarátovi podrobnosti z obrázka tak, aby ju druhý z dvojice vedel podľa tohto opisu nakresliť. Druhou aktivitou je „*Nájdí 10 rozdielov*“, kde má dvojica podobné obrázky s malými rozdielmi. Podrobným opisom, otázkami a odpoveďami majú deti nájsť 10 rozdielov medzi nimi.

Rozprávanie príbehov (telling stories) je prirodzenou súčasťou každodenného života, keď si navzájom rozprávame, čo sa stalo nám alebo niekomu inému. Je tiež dôležité, aby deti vedeli rozprávať príbehy aj v angličtine. Príbehy sú vhodnou voľbou vo vyučovaní anglického jazyka, pretože motivujú, môžu byť zaujímavé, zábavné, vzbudzujú predstavivosť detí (Duchoňová, 2014). Precvičovať rozprávanie môžu deti niekoľkými spôsobmi, napríklad vytvorením príbehu podľa rozdaných obrázkov, kde musia najprv usporiadať obrázky a potom porozprávať, o čo v príbehu ide. Harmer (2007) ponúka zložitejšiu verziu tejto úlohy: vychovávateľ deťom v skupinách rozdá jeden obrázok, každá skupina dostane iný, potom obrázky pozbiera a skupiny rozdelí tak, že v nových skupinách je vždy iba jeden člen z pôvodnej skupiny, teda každý videl iný obrázok. Vzájomnou komunikáciou musia zložiť príbeh. Na konci úlohy každá skupina porozpráva svoj príbeh, keďže môže vzniknúť niekoľko variant príbehu.

Prieskum (známe aj pod názvom Scavenger hunt alebo Find someone who...) je formou komunikačnej aktivity, kde robia deti interview so svojimi kamarátmi. Pomocou vopred daného formuláru zisťujú rôzne informácie napríklad, kto má narodeniny v ten istý deň, pridávajú sa zadania a zapisujú si zistené údaje. Harmer (2007) ponúka možnosť, že si samotné deti najprv vytvoria formulár s otázkami k určitej téme, napríklad „spánok“ a počas

interview s kamarátmi zisťujú, koľko hodín spia, kedy idú spať a kedy vstávajú, ako a kde spia, či niekedy chodili počas spánku, alebo či niekedy spadli z postele.

Zaujímavú aktivitu na rozvoj komunikácie pre deti ponúka Scrivener (2005). **Stolová hra (Board game)** je formou aktivity, kde si môžu deti okrem tradičných pojmov pri stolovej hre (*you miss a turn, it's your turn, throw a dice, go with a counter to number 10, go back*), jednoduchých viet a slovnej zásoby (vhodné u začiatočníkov) precvičiť aj diskusiu k preberanej téme. Túto aktivitu na rozvoj komunikácie možno použiť rôznych úrovniach od mierne pokročilých až po veľmi pokročilých. Vychovávateľ si pripraví stolovú hru podobnú „Človeče nehnevaj sa“ s políčkami, kde deti nájdu otáznik (priestor na diskusiu), políčko „talk“ (tu vyjadria svoj vlastný názor) a sadu kartičiek s otázkami. Táto hra vyžaduje prípravu detí na diskusiu vopred, vychovávateľ zopakuje slovnú zásobu a niekoľko názorov pre a proti. Napríklad k téme domov a bývanie, domáce práce je vhodnou diskusnou témou pre mierne pokročilých: roboty v domácnosti. Deti pracujú v malých skupinkách 4-5 detí, hádzu kockou a na políčku s otáznikom ťahajú kartičku na diskusiu napríklad: „*What is a robot good for. How can a robot help in your house? Would you like to have a robot? Do you think your mum would like a robot? What can do a bad robot?* “.

Metodika CLIL (Content Language Integrated Learning) je pre naše záujmové útvary veľmi vhodnou metodikou, keďže sa na našich hodinách venujeme rôznym tematickým oblastiam aj z iných predmetov a pri tejto metodike sa práve „osvojovanie cudzieho jazyka integruje s výučbou iných nejazykových predmetov a vzdelávacích obsahov“ (Pokrivčáková in: Straková, Cimermanová, 2010, s. 99). Na vyučovacej hodine musia byť zastúpené obe zložky a to nejazykový obsah aj cudzí jazyk, dôraz sa kladie na komunikáciu, plynulosť nie presnosť, používanie materinského jazyka sa neobmedzuje. Hlavné informácie sú podávané v materinskom jazyku (30% vyučovacieho času) a niektoré vyučovacie aktivity prebiehajú v cudzom jazyku.

Total Physical Response – TPR je založená na spôsobe ako sa deti učia svoj materinský jazyk, kde rodičia rozprávajú používajú mimiku tváre aj tela, deti najprv počúvajú, vykonávajú pokyny rodiča a až neskôr začínajú aj komunikovať. Na hodine anglického jazyka vychovávateľ komunikuje pokyny,

deti ich vykonávajú a po dokonalom precvičovaní ich vychovávateľ môže požiadať, aby pokyny sám vyslovil prípadne inštruoval svojich kamarátov.

Tieto komunikačné aktivity a metódy spracované v teoretickej časti našej práce, sme vybrali z väčšieho množstva zaujímavých komunikačných aktivít, ktoré ponúka pedagogická literatúra v odbore anglického jazyka. Vybrali sme však iba tie, ktoré sú vhodné, prípadne s malými úpravami použiteľné pre deti na úrovni A1, ktoré tvoria cieľovú skupinu tejto práce.

2 KOMUNIKAČNÉ AKTIVITY NA HODINE ANGLICKÉHO JAZYKA

Táto atestačná práca a aktivity, ktoré predkladáme vznikli počas pôsobenia v Centre voľného času v Gelnici. Na jazykovom oddelení sa v jazykových záujmových útvaroch venujeme výučbe anglického jazyka počnúc od detí z materských škôl, základnej školy v našom meste a dospelých. Dôvodov prečo sme si v našej atestačnej práci zvolili tento druh aktivít na rozvoj jazykových kompetencií je niekoľko. V prvom rade máme na rozdiel od učiteľov v základnej škole dostatok času na prípravu aktivít pre deti a na výrobu pomôcok na hodinu anglického jazyka. Po druhé, záujmové útvary navštevuje menší počet detí ako v škole a jedna hodina pozostáva zo 60 minút, čo zvýši priestor na komunikáciu v cudzom jazyku pre každé dieťa. Rovnako na zvládnutie takého časového rozsahu hodiny je nutné zaviesť niekoľko motivačných momentov, niekoľko zaujímavých aktivít, oddychové aktivity, aby boli deti stále zaujaté, ochotné a schopné učiť sa. V našich jazykových krúžkoch sme si dali za prioritný cieľ komunikovať v anglickom jazyku a zo strany vychovávateľa používať cieľový jazyk vo všetkých fázach hodiny čo najviac. Ďalším dôvodom využívania komunikačných aktivít v našich záujmových útvaroch je, že máme materiál (názorné pomôcky, obrázkové kartičky, detské hračky), priestor (niekoľko rôznych učební, v letných mesiacoch hodiny angličtiny v záhrade) a možnosti (napríklad tému ročné obdobia/zima presunieme z učebne do exteriéru, kde sa deti môžu sánkovať alebo stavať snehuliaka), čo sú výrazne motivačné faktory pri výučbe jazyka.

Deti si môžu v prevažnej časti hodiny chytať do rúk obrázky, názorné pomôcky, hračky, v jazykovej učebni sa pohybujú, sedia na zemi v sedacích vakoch, môžu si oddýchnuť. Pri komunikačných aktivitách, ktoré v tejto práci predstavujeme sa hrajú s hračkami, pomôckami a pri tom ich nabádame k používaniu jazyka. Pomáhame im pri výslovnosti, tvorení viet, počas aktivít všetky deti jednotlivo oslovíme a kladieme im otázky.

Komunikačné aktivity, ktoré prezentujeme v tejto práci sú určené cieľovej kategórii detí 4. až 6. ročníka základnej školy na úrovni A1. Túto kategóriu detí sme si vybrali z dôvodu, že práve v týchto ročníkoch základnej školy deti nadobúdajú dostatočné znalosti z jazyka vhodné na použitie v širšej komunikácii a práve tieto deti navštevujú naše záujmové útvary. My nadväzujeme na výučbu anglického jazyka týchto detí v škole, kde však nie sú možnosti a dostatočný priestor na hovorenie a deti vyšších ročníkov odmietajú záujmové útvary navštevovať, preto nemáme možnosť rozvíjať komunikačné kompetencie detí na úrovni A2.

Záujmový útvar, ktorý vedieme v Centre voľného času sa nazýva Angličtina hrou a navštevuje ho 8 detí 5. až 6. ročníka základnej školy raz týždenne. V našom záujmovom útvare nepoužívame učebnice, ale obsah hodín anglického jazyka prispôsobujeme prebratému učivu týchto detí v základnej škole, vyrábame im pracovné listy, pripravujeme rôzne aktivity na komunikáciu a vždy sa snažíme zostať v tematickej oblasti učiva, slovnej zásoby a gramatických štruktúr preberaných v škole. Naším cieľom je, aby deti neboli zaťažované novými prípadmi odlišnými informáciami, slovnou zásobou a gramatikou, ale aby si precvičovali komunikáciu, aby ovládali bežné frázy, a aby aplikovali školské učivo v procese hier a aktivít. Spolupracujeme tiež s učiteľmi základnej školy, ktorí k nám so svojimi žiakmi v rámci vyučovania prídu a absolvujú u nás jednu vyučovaciu hodinu. V takom prípade pre nich po dohode pripravujeme zaujímavú formu hodiny vo väčšine prípadov zameranú na fixáciu učiva z hodiny anglického jazyka v škole. Nasledujúce hodiny anglického jazyka boli v praxi odskúšané a prílohách tejto práce ponúkame fotodokumentáciu niekoľkých aktivít.

2.1 Hodina anglického jazyka č.1

Cieľová skupina: 4. ročník

Úroveň: A1

Téma: Stravovanie

Špecifické ciele:

- **kognitívne:** sformulovať rozhovor v anglickom jazyku pri objednávaní jedla a nápojov
- **afektívne:** spolupracovať a komunikovať vo dvojici
- **psychomotorické:** manipulovať s tovarom, pokladňou a platidlom, predvádzať rolovú hru

Metódy: brainstorming, rolová hra

Organizačná forma práce: skupinová, práca vo dvojici

Pomôcky: obrázkové kartičky, tabuľa, detská pokladňa a detské platidlá (papierové peniaze), didaktická hra PIZZA (pozri Príloha A, obr. č. 1)

Kľúčové kompetencie: učiť sa učiť, komunikačné kompetencie, sociálne kompetencie,

Rozbor hodiny:

Organizačná fáza (5 min.)

Úvodná časť hodiny prebieha v angličtine (pozdrav rozvineme na krátky rozhovor)

V: Good afternoon

D: Good afternoon

V: How are you?

D: Fine, thanks and you?

V: Well, thank you. It's a nice day today, Let's have a pizza. Do you like pizza? Hands up who likes pizza.

D: I like pizza (v tomto bode vychovávateľ osloví každé dieťa a vykoná tak zároveň kontrolu a zápis prítomných detí do triednej knihy)

Motivačná fáza (10 min.)

Oboznámenie detí s cieľom a štruktúrou hodiny. Vychovávateľ deťom ukáže didaktickú pomôcku PIZZA a oznámi, že si na tejto hodine naozaj vyrobia svoju vlastnú pizzu, akú majú rady, a pritom sa naučia ako si môžu takúto pizzu samé objednať v reštaurácii a reálne sa zahrajú na obchod. Najprv si zopakujeme slovnú zásobu z minulých hodín týkajúcu sa jedla a povieme si, ktoré suroviny dávame na pizzu, ktoré máme alebo nemáme radi.

Brainstorming: deti vymenovávajú slovnú zásobu, ktorú si pamätajú, vychovávateľ zapisuje všetky vymenované slová na tabuľu, požiada ich, aby si zoznam slovnej zásoby ešte raz prezreli a napokon vybrali suroviny, ktoré sú na pizzu vhodné. Deti pomenujú suroviny (ham, ketchup, corn, onion, salami, cheese).

Expozičná fáza (20 min.)

Expozícia nového učiva, deti sa oboznámia s novými informáciami a na základe cieľavedomého pôsobenia vychovávateľa a vlastnej aktívnej účasti si deti osvoja nové poznatky.

V tejto fáze vychovávateľ položí jednotlivé kúsky pizze vyrobené z kartónu pred deti a požiada ich, aby si objednali pizzu: *D: Can I have a pizza, please?* Každé dieťa sa v otázke vystrieda 2-3 krát a vždy dostane jeden kúsok pizze. Vychovávateľ napomáha pri tvorení otázky a dbá na správnu výslovnosť. Ten istý priebeh má pýtanie si surovín na pizzu (malé obrázky zalaminované vo fólii – pozri Príloha A, obr. č. 1), v tomto prípade si každé dieťa vypýta na svoju pizzu to, čo má rado *D: Can I have ham and cheese, please?* Niekoľkonásobným opakovaným rovnakej frázy si ju deti rýchlo zopakujú a zautomatizujú. Následne môže vychovávateľ s deťmi spolu navrhnúť rozhovor v reštaurácii a vety zapisovať na tabuľu:

- pozdrav: Good afternoon/ Good evening
- čašník: Can I help you?
- dieťa: Can I have pizza, please?
- čašník: Yes, of course.
- dieťa: Can I have ham and corn on my pizza?
- čašník: Anything to drink?
- dieťa: Yes, can I have cola, please?

- čašník: Here you are.
- dieťa: How much?
- čašník: 5 Euro.
- dieťa: Thank you.

Fixačná fáza (20 min.)

Upevňovanie, opakovanie, precvičovanie učiva z expozičnej fázy. Tu si spoločne zopakujeme rozhovor v reštaurácii viacerými spôsobmi. Pomocou otázok: *Ako sa v reštaurácii pozdravíme?, Ako si objednáme jedlo, nápoje?, Ako sa poďakujeme?* si deti zopakujú frázy rozhovoru ústne v interakcii vychovávateľ-dieťa. Podobne sa deti s vychovávateľom zahrajú na reštauráciu a objednáajú si pizzu Hawai, Následne vyzveme deti, aby si našli kamaráta a vo dvojici sa pomocou didaktickej pomôcky PIZZA zahrali na zákazníka (pozri Príloha A, obr. č. 2), ktorý si v reštaurácii objednáva rôzne druhy pizze a čašník mu ich s pomôckou pripravuje. Každé dvojici vychovávateľ na určitý čas poskytne detskú pokladňu s platidlami a tak sa deti skutočne pri rozhovore hrajú. Vychovávateľ rozhovory počúva, pomáha, pokiaľ je možné nezasahuje do rozhovoru a neopravuje gramatické chyby. Po odznení rozhovorov povie deťom, kde robili chyby.

Diagnostická fáza (5 min.)

Preverovanie osvojených vedomostí, zhodnotenie. Táto fáza sa čiastočne prelína s fixačnou fázou, keď vychovávateľ počúva rozhovory, ktoré deti tvoria. Na záver môže vyzvať deti, aby vo dvojici vytvorili krátky rozhovor v cukrárni, v obchode so zeleninou a na vytvorenie zábavnejšej formy rozhovoru môže navrhnúť nakupovanie v obchode so zvieratkami.

Evalvácia:

Okrem zistenia úrovne nadobudnutých vedomostí nasleduje aj zisťovanie ako svoju a jeho prácu vnímajú deti. V tejto fáze môže učiteľ deťom v slovenskom jazyku položiť tieto otázky: *Páčila sa vám táto hodina?, Aké frázy ste si zapamätali? Ktoré boli pre vás ťažšie? Vedeli by ste si sami po anglicky objednať jedlo alebo nápoje? Čo by sme si mohli v rámci opakovania na budúcej hodine objednať?*

Autoevalvácia:

Táto hodina bola z nášho pohľadu zaujímavá pre deti hneď od momentu, keď do rúk dostali názornú pomôcku pizzu a tiež z dôvodu, že sa

o pomôcku nemuseli deliť, ale každý sa hneď mohol hrať a vyberať si, čo sa mu páči. Deti hodnotili túto aktivitu pozitívne, rozhovor samostatne tvorili po troch spoločných opakovaniach, práca vo dvojiciach pri realizovaní rolovej hry si vyžadovala viac pozornosti vychovávateľa, ktorý sa snažil udržať komunikáciu v anglickom jazyku a zároveň sledoval ako dlho jednotlivé dvojice používajú pokladňu a peniaze, aby sa vystriedali všetci. Časovo náročnou bola výroba pomôcky.

2.2 Hodina anglického jazyka č.2

Cieľová skupina: 4. ročník

Úroveň: A1

Téma: Príroda okolo nás- ochrana životného prostredia

Ciele:

- **kognitívne:** poznať zásady separovania a kompostovania, poznať anglickú slovnú zásobu v oblasti separovania a kompostovania, v anglickom jazyku vyjadriť ako a čo dieťa separuje v domácnosti
- **afektívne:** uvedomiť si prínos separovania a kompostovania pre prírodu
- **psychomotorické:** separovať odpad, založiť kompost

Metódy: vysvetľovanie, metóda CLIL, demonštrácia, manipulácia s predmetmi, zážitková výchova

Organizačná forma práce: skupinová, kooperatívna

Pomôcky: názorné pomôcky, odpadkové vrecia: žlté, modré, zelené, hnedé (prípadne farebné odpadkové koše), odpadový materiál, obrázky (pozri Príloha B, obr. č. 1, 2, 3)

Kľúčové kompetencie: komunikačné kompetencie, pracovné kompetencie, občianske kompetencie

Rozbor hodiny:

Organizačná fáza (5 min.)

Úvodná časť hodiny prebieha v angličtine (pozdrav rozvineme na krátky rozhovor)

Pozdravy: Good afternoon

V: What's the weather like?

D: It's sunny/rainy/cloudy.

V: Well, great. Look here (vychovávateľ ukáže vhodne zvolený obrázok prírody, pomocou ktorého si deti zopakujú už známu slovnú zásobu k téme Príroda), *tell me what is in the picture, Lucy* (vychovávateľ nabáda deti, aby používali spojenie *There is/There are*)

D1: There is a tree.

D2: There are animals (v tomto bode prebieha kontrola a zápis prítomných detí do triednej knihy, každé dieťa vymenuje jeden objekt z obrázka).

Motivačná fáza (10 min.)

Oboznámenie detí s cieľom a štruktúrou hodiny. Vychovávateľ deťom vysvetlí (ak je to možné v mesiaci apríl), že toto obdobie je na celom svete venované ochrane prírody a všetkého, čo do nej patrí, čo deti videli na obrázku v úvode hodiny. Na tejto hodine pôjdeme do záhrady, budeme recyklovať odpad, naučíme sa kompostovať a to všetko po anglicky. Jedným z veľkých motivačných prvkov pre deti je hodina v prírode alebo v záhrade a navyše je toto prostredie to najvhodnejšie na prezentovanie danej témy. Predpokladáme, že deti už základné informácie zo separovania majú, preto vychovávateľ aktivizuje tieto vedomosti pomocou otázok a štyroch farebných odpadkových vriec na recyklovanie odpadu. Po slovensky jednoducho a pomocou príkladov vychovávateľ deťom vysvetlí základné pojmy: recyklovanie, separovanie a kompostovanie. Pomocou otázok aktivizujeme vedomosti detí o farebných odpadkových košoch na separovanie, akej farby sú a čo do nich patrí.

U: What colour is this plastic bag (bin)?

D: It's green.

Expozičná fáza (20 min.)

Expozícia nových pojmov *recycle, compost, paper, glass, plastic, metal*. Deti sa oboznámia s novými informáciami najmä o kompostovaní

a pomocou praktických úloh v prírode a vlastnej aktívnej účasti si deti osvoja nové poznatky.

Na prezentáciu nových a zložitých pojmov vychovávateľ využije slovenský jazyk a pomocou vytlačených obrázkov č. 1 a č. 3 v Prílohe B prezentuje pojmy *recycle, paper, glass, plastic, metal*. Pojem *recycle* vysvetlí ako opätovné využitie už použitých materiálov. Na obrázku deti pomenujú, čo všetko je možné recyklovať: *paper, plastic, glass, metal*, a do ktorých odpadkových košov tento odpad ukladáme.

V: *This is plastic: a plastic bottle, a plastic bag, ... What else is plastic?* Tu môžu deti vymenovať aj vlastné nápady a využiť slovnú zásobu, ktorú majú napríklad *plastic car, plastic pen,...*

V: *Now, look at paper.*

D: *This is paper: a newspaper, a paper bag, ...* Takto vychovávateľ s deťmi prejde všetky položky na obrázku. Nácvik pojmov *paper, plastic, metal, organic* je jednoduchý, keďže ide o pojmy podobné slovenským. Pri vymenovávaní predmetov, ktoré je možné recyklovať vychovávateľ deťom pomáha prekladom, kreslením, opisom vecí a tak aktivizuje ich vedomosti: *It's a toy for boys, it's small...* Cieľom je vymenovať, čo najviac predmetov, zaradiť ich do jednotlivých skupín recyklovania na obrázku, zopakovať slovnú zásobu z rôznych oblastí: *toys, food, nature, school objects*. Z vlastnej skúsenosti predpokladáme, že deti v tomto veku nepoznajú pojem kompostovanie a jeho proces. V druhej časti expozície sa budeme venovať pojmu *compost*: recyklácia biologického (organického) odpadu, ktorý vzniká v domácnosti a v záhrade. Deťom ukážeme obrázok č. 2 v Prílohe B, na ktorom je znázornený proces ako vzniká kompost a aký je jeho výsledok, ktorý však potrebuje komentár vychovávateľa. Vychovávateľ deti pri opise obrázka aktivizuje, deti pomenujú zložky, ktoré do kompostu dáme, čo je pre proces potrebné a načo používame jeho produkt. Tento bod si vyžaduje prípravu vychovávateľa a naštudovanie procesu kompostovania, najmä, ktoré zložky do kompostu patria, a ktoré nie.

V: *This is organic: an orange peel, an apple peel, grass, leaves, ... What else is organic?*

Aj tu môžu deti vymenovať vlastné nápady a využiť slovnú zásobu, ktorú majú napríklad *banana peel, flowers, ...*

Fixačná fáza (15 min.)

Upevňovanie, opakovanie, precvičovanie pojmov z expozičnej fázy. Tu vychovávateľ v záhrade rozmiestni všetok odpadový materiál, ktorý si nachystal a vyzve deti, aby začali triediť odpad do jednotlivých vriec (žlté, zelené, modré) ako na obrázku č. 5 v Prílohe B a organický materiál (Príloha B, obr. č.4) do inej nádoby a ten potom vyhodíme do kompostéra. Dôležité je, aby v tejto fáze deti pri každom predmete, ktorý zo zeme zodvihnú používali anglický jazyk vo forme: „*This is plastic, it's in yellow bag/bin. This is organic. It's a compost.*“ Častým opakovaním týchto viet si deti precvičia slovnú zásobu, nové pojmy a tiež tvorbu jednoduchých viet. Vychovávateľ, ktorý kontroluje triedenie odpadu s deťmi nadväzuje krátke rozhovory, čím ich pri hre zapája do komunikácie a precvičuje gramatické štruktúry, podľa potreby alebo tie, ktoré už deti preberali. V tomto momente deti pri vykonávaní činnosti nemajú pocit, že sa učia, sú zapojené do hry, prebieha tu zážitkové učenie a zároveň proces učenia aj výchovy.

V: „*Is this organic?*“

D: „*Yes, it is/ No, it isn't.*“

V: „*Where is glass?*“

D: „*It's in a green bag/bin.*“

V: „*Do you compost/recycle?*“

D: „*Yes, I do/No, I don't.*“

V našich podmienkach Centra voľného času sme deťmi vyzbierané organické odpady skutočne vyhodili na kompostovisko, ktoré máme a ukázali sme im hotový kompost, ktorý už za niekoľko rokov vznikol.

Diagnostická fáza (10 min.)

V tejto fáze môže vychovávateľ preveriť vedomosti pracovným listom (pozri Príloha B, Pracovný list), ktorý deti vyplnia v prírode. Aj takáto forma je pre deti iná a zaujímavá, aj keď má cvičenie podobnú formu ako v pracovnom zošite, učenie v prírode má motivujúci charakter. Po vyplnení pracovných listov vychovávateľ s deťmi ústne skontroluje správnosť prvých dvoch úloh. V poslednej úlohe si deti vymenia informácie o recyklovaní v ich domácnosti: „*I recycle paper, cola bottles*“ Táto úloha je takto personalizovaná, čo je pre deti jedným z motivačných faktorov v procese vyučovania aj komunikácie.

Evalvácia:

V rámci hodnotenia sa vychovávateľ s deťmi rozpráva po slovensky. Opýta sa ich, čo nové sa naučili, a či chcú takýmto spôsobom pomáhať a chrániť prírodu. Takto môže vychovávateľ navodiť krátku diskusiu o tom ako deti samé, vo svojich domácich podmienkach môžu viac separovať odpad, prípadne si vo svojich záhradách spolu s rodičmi založiť kompost. Na záver hodiny vychovávateľ deťom pripomenie, že nie iba v tomto období chránime prírodu a dbáme o jej čistotu, ale tieto procesy a návyky je potrebné vykonávať denne.

Autoevalvácia:

Pri tejto aktivite veľmi pozitívne hodnotíme vedomosti detí o separovaní a znalosti pri rozlišovaní rôznych druhov odpadu. Veľkou neznámou bol však pre deti v tomto veku kompost, niektoré nikdy nevideli ako kompost vyzerá, a niektoré boli prekvapené, že výsledok kompostu po niekoľkých rokoch vyzerá tak príjemne a je užitočný. Pri používaní anglického jazyka deti nemali problém vo vymenovaní slovnej zásoby k tejto téme. Pri komunikácii o recyklovaní a komposte sme im pomáhali s výslovnosťou, tvorbu jednoduchých viet zvládli bez problémov. Pracovný list vyplnili bez pomoci.

2.3 Hodina anglického jazyka č.3

Cieľová skupina: 5. ročník

Úroveň: A1

Téma: Náš domov – Bývanie v meste a na dedine

Ciele:

- **kognitívne:** opísať budovy a miesta v meste a ich polohu v anglickom jazyku, orientovať sa podľa mapy, v anglickom jazyku sa opýtať na budovu alebo miesto vo svojom okolí
- **afektívne:** slušne komunikovať s ľuďmi v meste a s pracovníkmi na úradoch
- **psychomotorické:** doplniť slepú mapu, orientovať sa podľa mapy

Metódy: zážitková výchova, prieskum

Organizačná forma práce: skupinová, vychádzka

Pomôcky: obálky s úlohami, slepá mapa (pozri Prílohu C, obr. č. 1), obrázky so smajlíkmi

Kľúčové kompetencie: komunikačné kompetencie, sociálne kompetencie, kultúrne kompetencie

Rozbor hodiny:

Organizačná fáza (5 min.)

Vychovávateľ deti pozdraví a zapíše ich účasť do triednej knihy.

Motivačná fáza (10 min.)

Oboznámenie detí s cieľom a priebehom hodiny. Vychovávateľ deťom oznámi, že spolu pôjdu na vychádzku do nášho mesta v blízkosti centra voľného času, kde vykonajú prieskum tzv. Scavenger hunt na troch rôznych miestach, pri troch budovách nášho mesta. Opýta sa detí: „*What's the name of our town? Which places are in Gelnica?*“ Deti vymenujú slovnú zásobu, miesta alebo budovy v meste, ktorú už ovládajú a vychovávateľ im povie, ktorým smerom naplánoval vychádzku. V našom prípade pôjdeme smerom k pošte a úlohou detí je prezrieť vstupné brány budov po ceste k nej. Na troch miestach nájdú červené obálky s úlohami.

Expozičná fáza (15 min.)

Túto aktivitu sme zaradili po osvojení slovnej zásoby k téme *Our town: a station, a theatre, a church, a hospital, a post office, a police* a iné. My sme si na prieskum zvolili tri budovy, ktoré sa nachádzajú v blízkosti nášho centra voľného času a to pošta, polícia a kostol. Cieľom tejto komunikačnej aktivity je nácvik a upevnenie slovnej zásoby k téme mesto a gramatickej štruktúry *there is* a *there are*, ktorá sa v bežnej komunikácii často používa. Vychovávateľ deti požiada, aby znovu vymenovali miesta nášho mesta a uvedie príklad:

V: *There is a school in Gelnica.*

Po vymenovaní miest sa detí jednotlivo opýta (použije rovnaké miesta mesta):

V: *Is there a museum in Gelnica?*

D: *Yes, there is.*

V: *Is there a theatre in Gelnica?*

D: *No, there isn't.*

Nasledujú zložitejšie verzie tejto otázky:

V: *Is there a hospital near here/near the centre/ near the post office?*

D: *Yes, there is./ No, there isn't.*

V: *How many hospitals are there in Gelnica?*

D: *There are two.*

V: *How many people are at church?*

D: *There are three.*

Je dôležité, aby si všetky deti niekoľkokrát vyskúšali tieto rozhovory s učiteľom a tiež navzájom vo dvojiciach.

Fixačná fáza (20 min.)

Po precvičení týchto viet nasleduje vychádzka. Vychovávateľ deťom ukáže jednu slepú mapu časti mesta blízko centra voľného času, ktorú na záver spoločne doplnia a v závislosti od počtu, deti rozdelí do troch skupín, prípadne do troch dvojíc. Ich úlohou je hľadať červené obálky s úlohami a vypracovať dané úlohy (pozri Príloha C, Úlohy). Každá skupina vypracuje úlohy na všetkých troch miestach. Ide o úlohy typu:

CHURCH:

What's the name of this place?

Are there people inside?

Count how many people are there?

Count how many desks are there?

What colour is the building?

Tu prebieha zážitkové učenie, kde sa deti formou hry učia komunikovať, používajú otázky, hľadajú a tvoria odpovede v anglickom jazyku, ale zároveň v procese hry navštívia miesta v našom meste, ktoré predtým možno nemali dôvod navštíviť, musia mať odvahu, aby miesta navštívili a zistili odpovede v jednotlivých úlohách, musia komunikovať s pracovníkmi inštitúcií a nájsť vhodný spôsob komunikácie s nimi (predstaviť sa a vysvetliť dôvod svojej návštevy). Deti sa snažia medzi sebou komunikovať v anglickom jazyku a pri komunikácii s miestnymi občanmi samozrejme použijú slovenský jazyk. Plnenie úloh je zobrazené na fotografiách v Prílohe C, obr. č. 2, 3 a 4.

Po nájdení a spracovaní všetkých úloh deti medzi sebou komunikujú o tom, čo zistili. Najprv doplnia slepú mapu pomocou spojenia *there is/there are* a predložky (*next to, opposite, behind, between*).

D: *There is a church next to a kindergarten. There is a post office opposite to a police.*

Učiteľ nabáda deti, aby si vzájomne medzi jednotlivými skupinami kládli otázky a odpovedali v anglickom jazyku a tak si overili správnosť svojich odpovedí. Deti používajú otázky, ktoré sa naučili.

Diagnostická fáza (10 min.)

Diagnostika prebieha už počas rozhovorov detí, kde učiteľ počúva rozhovory a zisťuje, ktoré frázy deťom robia problémy, a ktoré si dobre osvojili. Učiteľ do rozhovorov nezasahuje.

Evalvácia:

Hodnotenie v tomto prípade vychovávateľ vykoná pomocou mapy, ktorú deťom na začiatku hodiny rozdal a malých obrázkov s tvármi tzv. smajlíkmi, ktoré sa usmievajú, a ktoré sú smutné. Úlohou detí je nalepiť usmievajúceho sa smajlíka na budovu, pri ktorej sa im v rozhovore najviac darilo, kde si najlepšie pamätali slovnú zásobu aj frázy z rozhovoru a smutného smajlíka na budovu, kde komunikovali ťažšie, alebo kde mali obavy alebo strach z plnenia úloh.

Autoevalvácia:

Komunikačná aktivita v meste bola najlepšie hodnotenou aktivitou medzi deťmi. Plnenie úloh mimo priestorov centra voľného času bolo časovo náročnejšie, ale v rámci 60 minút zvládnuteľné aj s plánovanými rozhovormi na konci hodiny. Na základe hodnotenia detí bola najlepšou časťou aktivita na polícii. Predpokladáme, že návšteva polície vyvolala adrenalín, vyžadovala odvahu a po zvládnutí tohto miesta boli deti nadšené a chceli plniť úlohy aj na iných miestach nášho mesta. Úlohu v kostole deti nemohli vypracovať úplne, pretože bol zatvorený. S touto možnosťou sme počítali, preto má toto stanovište o jednu otázku, na ktorú možno odpovedať aj z vonku, viac. Menší problém mali deti s tvorbou otázok konkrétne Wh-questions. Deti potrebovali pomoc, keďže začali bez uvažovania otázky jednoducho čítať z lístkov, ktoré dostali pred plnením úlohy. Tu odporúčame vety a otázky plánované v našej

aktivite dokonalejšie precvičiť a úlohu zaradiť neskôr. Aj napriek časovej náročnosti plnenia úloh, táto aktivita nie je časovo náročná na prípravu.

2.4 Hodina anglického jazyka č.4

Cieľová skupina: 4.-6. ročník

Úroveň: A1

Téma: Voľný čas a záľuby

Ciele:

- **kognitívne:** porozumieť pokynom v anglickom jazyku
- **afektívne:** riadiť skupinu kamarátov, nasledovať pokyny rovesníkov
- **psychomotorické:** vykonávať pohybové aktivity podľa pokynov, zložiť text piesne

Metódy: práca s textom, hudobno-pohybová aktivita, metóda Total Physical Response

Organizačná forma práce: skupinová, tanec

Pomôcky: CD prehrávač, MP3 pieseň Minidisco Superman a jej karaoke verzia (pozri na priloženom CD), tabuľa

Kľúčové kompetencie: kultúrne kompetencie, jazykové kompetencie

Rozbor hodiny:

Organizačná fáza (5 min.)

Kontrola prítomnosti a zápis do triednej knihy.

Motivačná fáza (5 min.)

Vychovávateľ oboznámi deti so zaujímavou formou nasledujúcej hodiny, budeme spievať, tancovať a dokonca skladať texty piesní k hudbe. Deti sa nemusia obávať individuálneho spevu ani tanca.

Expozičná fáza (20 min.)

V tanečnej aktivite konkrétne na pieseň Minidisco - Superman, ktorú budeme vykonávať, ide o ukazovanie rôznych druhov pohybu napríklad plávanie, vychovávateľ vysloví *swim*, zároveň ukáže pohyb pri plávaní a zadá

pokyn deťom, aby tiež naznačili plávanie. To isté vychovávateľ vykoná pri *ski, walk, clap your hands*. Tu ide o metódu Total Physical Response, kde vychovávateľ zadáva pokyny v rozkazovacom spôsobe anglického jazyka, deti tieto pokyny vykonávajú a význam pokynov sa učia priamym pozorovaním. Neskôr môže vychovávateľ žiadať, aby deti skúsili slová pri vykonávaní pokynov aj vyslovovať. Po vykonaní známych pokynov vychovávateľ prejde k zadávaniu menej známych pokynov, ukazuje im aké pohyby majú deti vykonávať, konkrétne v tejto piesni sa nachádzajú menej známe výrazy, preto môže použiť aj preklad napríklad *hitch a ride, sound your horn* a tiež pri podstatných menách budú deti tiež ukazovať pohyb napríklad *macho man* – ukážeme svaly. Po precvičení jednotlivých pojmov samostatne prejdeme k piesni, ktorú vychovávateľ predvedie v poradí najprv bez hudby. Neskôr s hudbou.

Superman - Song text

(C. Cecchetto, C. Simonetti)

One, two One, two, three, go!	- počítame na prstoch
Clap your hands	- tlieskame
Sleep	- rukami pri tvári ukazujeme spánok
Wave your hands	- kývame rukami
Hitch a ride	- palcom hore ukazujeme stopovanie auta
Sneeze	- zívame
Go for a walk	- prechádzame sa
Let's see you swim	- rukami naznačujeme plávanie
Now ski	- rukami a nohami naznačujeme plávanie
Spray	- sprejujeme sa
Macho man	- ukazujeme svaly na rukách
Sound your horn	- trúbime na trúбку
Ring the bell	- zvoníme zvončekom
Okay	- palmami na oboch rukách ukazujeme OK
Kiss	- perami ukazujeme bozk
Comb your hair	- češeme si vlasy

Wave your hands	- kývame rukami
Come on, wave your hands	- kývame rukami
Super man!	- pravú ruku vzpažíme a ukazujeme letiaceho Supermana

Fixačná fáza (10 min.)

Precvičovanie pojmov najprv pomaly bez hudby, neskôr rýchlejšie podľa hudby. Táto pieseň a vykonávanie týchto pokynov je pre deti veľmi zábavné, precvičujeme niekoľko krát, tým si deti opakujú pojmy a vykonávanie je automatickejšie (pozri Príloha D, obr. č. 1).

V ďalšej časti hodiny vychovávateľ vyzve deti, aby navrhli podobné aktivity a pojmy, ktoré môžeme začleniť do karaoke verzie tejto piesne, a ktoré je možné ukazovať, návrhy zapisuje na tabuľu. Môže ísť o pohyby vykonávané pri športe (*play tennis*), v škole (*read, write*) alebo vo voľnom čase (*take a photo, cook*). Poslednou úlohou tejto hodiny je spracovať vlastný návrh textu piesne v skupinách (najviac tri skupiny). Na spracovanie textu k piesni majú deti maximálne 5 minút, môžu byť kreatívni a zábavní.

Diagnostická fáza (20 min.)

Vychovávateľ preveruje zvládnutie úlohy zábavnou formou a to tancom, každej skupine dá možnosť predviesť svoj tanec tak, že vždy jeden člen zadáva pokyny a ostatní členovia ukazujú a pomáhajú ostatným skupinám vykonávať ich.

Evalvácia:

Na záver vyzveme deti, aby hlasným krikom ako na diskotéke ohodnotili, čo sa im na hodine najviac páčilo: tancovanie originálnej verzie piesne s učiteľom alebo tvorba vlastných textov ku karaoke verzii piesne a práca s kamarátmi. Najväčší hluk označí, ktorá časť hodiny sa deťom najviac páčila.

Autoevalvácia:

Tanečno-komunikatívna aktivita nevyžadovala komplikovanú komunikáciu v anglickom jazyku, takže bola z nášho pohľadu pre deti jednoduchá, ale veľmi atraktívna. Pozitívom bolo, že sa deti pri piesni sústreďovali na to, čo počujú, text piesne začali opakovať a pri tvorení svojho vlastného textu boli veľmi kreatívne. Spočiatku bolo problematické zaujať

chlapcov, ktorí nechceli tancovať, ale keďže v tejto piesni ide iba o ukazovanie jednoduchých činností, zapojili sa do aktivity tiež, pri tvorbe textov chlapci používali viac športové pokyny ako *play football*, *play tennis*. Pre deti bola zábavnejšia druhá časť hodiny, kde mohli vymýšľať pohybové kreácie pre svojich kamarátov. Zvládnutie tejto aktivity hodnotíme pozitívne, na úrovni jazyka bez problémov. Keďže deti v druhej časti hodiny samé tvorili texty na úrovni jazyka, ktorý ovládajú, pomoc od vychovávateľa nepotrebovali. Jedným nedostatkom bolo, že pri zadávaní pokynov deťmi im spolužiaci kvôli hlasnej hudbe zle rozumeli. Odporúčame použiť mikrofón, čo by bolo pre deti ešte zaujímavejšie.

2.5 Odporúčania pre prax

Na základe našej praxe a na základe vyhodnocovania jednotlivých komunikatívnych aktivít sme dospeli k záveru, že každá komunikatívna aktivita, ktorá bola vykonávaná hravou formou, s pomocou názorných pomôcok, hračiek alebo bola realizovaná v exteriéri bola deťmi veľmi pozitívne hodnotená. Preto našim kolegom vychovávateľom, ale aj učiteľom anglického jazyka odporúčame realizovať komunikatívne aktivity v iných priestoroch napríklad v záhrade, v okolí centra voľného času alebo školy, v telocvični, v lese alebo na ihrisku. Aby boli komunikatívne aktivity pre deti atraktívne, odporúčame každú aktivitu ozvláštniť názornou pomôckou, predmetom, hračkou. Keďže každá komunikácia vychádza z bežného každodenného života, vždy má vychovávateľ možnosť priniesť vhodné pomôcky z domu alebo využiť materiál z iných krúžkov vo svojom centre voľného času, či už ide o jedlo, prírodniny, oblečenie, vystrihnuté obrázky jedla a predmetov z letákov, detské pokladne, peniaze, aktovky so školskými predmetmi a podobne. V prípade, že je vychovávateľ zručný a vie si pomôcky sám vyrobiť, námaha vynaložená na výrobou pomôcky bude na hodine anglického jazyka niekoľkonásobne zúročená. Deti sa rady hrajú, každé ozvláštnenie hodiny hodnotia pozitívne a takéto pomôcky môže vychovávateľ využívať niekoľko rokov.

Vychovávateľ by mal na hodine udržiavať pozitívnu atmosféru medzi deťmi, konkrétne máme na mysli, aby deti komunikovali, počúvali sa navzájom, neopravovali urážlivo svojich kamarátov, aby nikto nemal pocit

menejcennosti alebo strachu vyjadriť svoj názor. Vychovávateľ by mal vždy povzbudzovať a chváliť deti za každý ústny prejav v anglickom jazyku. V vlastnej skúsenosti odporúčame, aby mal vychovávateľ úsmev na tvári, keď sa dieťa snaží komunikovať. Vtedy má dieťa istotu, že ho vychovávateľ počúva a je pripravený pomôcť a aj napriek chybám dieťa vie, že bude za svoj prejav pozitívne hodnotený.

Ďalším odporúčaním je veľmi časté opakovanie, či už ide o slovnú zásobu alebo v našom prípade komunikáciu. Hodiny záujmových útvarov v centre voľného času deti navštevujú raz týždenne, čo je pre výučbu jazyka málo. Avšak, keďže našim cieľom nie je memorovanie slovnej zásoby a vysvetľovanie gramatických štruktúr, na 60 minútovej hodine má vychovávateľ dostatok času na opakovanie. Odporúčame na začiatku hodiny záujmového útvaru opakovať rozhovory, vymenovať argumenty, ktoré deti na minulej hodine vymenovali, opísať predmety, ktoré na minulej hodine opisovali. Takéto opakovanie môže vychovávateľ realizovať spoločne so všetkými deťmi nahlas na začiatku hodiny aj na konci, môže pri tom využívať otázky a preklad, ak vychovávateľ vidí, že niektoré deti nespolupracujú, osloví ich a rozhovor prejde ešte raz. Opakovanie rozhovorov: „*Ako sa opýtame na cestu?, Ako si objednáme pizzu?*, argumentov: „*Prečo si chceme kúpiť robota?, Prečo ľudia radšej žijú v meste? Prečo na dedine?*“, opisu: „*Ako sme opísali našu triedu? Aký je tvoj dom?*“.

V teoretickej časti našej práce sme uviedli, že motivačným faktorom pre deti je komunikácia, ktorá je personalizovaná, keď ide o situácie, kde môžu hovoriť o sebe, o svojich skúsenostiach a pocitoch. Vychovávateľ by mal dbať na to, aby na hodine nevytváral iba komunikačné situácie, kde sa on pýta a deti odpovedajú. Je dôležité, aby často využíval rolové hry a rozhovory, kde majú aj deti možnosť tvoriť otázky a pýtať sa. Veľmi nadšene deti spolupracujú v rozhovoroch, v ktorých sa oni pýtajú a vychovávateľ rozpráva o sebe o svojej rodine a dovoľí deťom nazrieť do svojho súkromia.

V poslednom bode spomenieme, že občasné používanie materinského jazyka v prípadoch, keď deti nerozumejú, nie je na škodu. Vychovávateľ deti nemusí stresovať, aj keď si dal za cieľ čo najviac komunikovať v anglickom jazyku. Vychovávateľ by mal viesť zábavné hodiny anglického jazyka, deti nemal príliš často pri komunikácii opravovať a mal by na hodinu pripraviť

niekoľko rôznych aktivít, aby udržal pozornosť detí v 60 minútovom časovom rozpätí. Vychovávateľa by mali mať na pamäti, že deti nie len vyučujú, ale svojim prístupom ovplyvňujú ich celoživotný postoj k jazykom a jazykovému vzdelávaniu.

ZÁVER

V našej atestačnej práci sme rozoberali komunikáciu na hodine anglického jazyka a komunikačné aktivity vhodné na rozvoj komunikácie. Tento problém sme si zvolili z dôvodu, že na rozdiel od jazykového vyučovania v škole máme na tieto aktivity v Centre voľného času v Gelnici väčšiu časovú dotáciu, či už na prípravu alebo na priebeh aktivít na hodine záujmového útvaru a za cieľ našich jazykových záujmových útvarov sme si zvolili práve komunikáciu v anglickom jazyku, s ktorou majú deti najväčší problém.

V teoretickej časti tejto práce rozoberáme komunikatívnu metódu a komunikatívne vyučovanie, jeho ciele a kompetencie, ktoré jazykovou komunikáciou rozvíjame. Ponúkame niekoľko konkrétnych komunikačných aktivít, ktoré môžeme v našich podmienkach a na komunikačnej úrovni našich detí A1 využívať spolu s pravidlami ako môžeme tieto aktivity na hodine anglického záujmového útvaru využívať.

V praktickej časti sme navrhli štyri podrobne spracované hodiny anglického jazyka s úlohami, ktoré aktivizujú komunikáciu detí v rôznych tematických oblastiach a to stravovanie, ochrana životného prostredia, bývanie v meste a na dedine, voľný čas a záľuby. Tiež sme navrhli a vyrobili pomôcky k týmto aktivitám. V závere praktickej časti ponúkame naše odporúčania kolegom ako je možné čo najlepšie využívať komunikačné aktivity na hodinách anglického jazyka.

Táto práca obsahuje aj prílohy, kde sme zdokumentovali ako jednotlivé aktivity prebiehali v našom záujmovom útvare alebo na otvorených hodinách anglického jazyka v CVČ pre žiakov Základnej školy v Gelnici a ponúkame tu aj pohľad na nami vyrobené pomôcky.

Veríme, že sme svojou prácou prispeli k množstvu stratégií, ktoré vychovávateľa, či učiteľa na hodinách anglického jazyka využívajú. Aj keď sme tieto aktivity navrhli a aj zrealizovali v záujmových útvaroch v centre voľného času, odporúčame využívať ich s určitými úpravami aj na hodinách anglického jazyka v škole.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ANDERSON, Kenneth; MACLEAN, Joan; LYNCH, Tony. 2004. *Study speaking* (2. vyd.). Cambridge : Cambridge University Press. 2004. 224 s. ISBN 0-521-53396-1

BROWN, Gillian; YULE, George. 1999. *Teaching the Spoken Language* (12. vyd.). Cambridge : Cambridge University Press. 1999. 162 s. ISBN 0-521-27384-6

BUTTNER, Amy. 2013. *100 aktivít, her a učebních strategií ve výuce cizích jazyků*. Brno : Edika. 2013. 167 s. ISBN 978-80-266-0203-3

DUCHOŇOVÁ, Zuzana. 2014. *Nové prístupy k vyučovaniu anglického jazyka na ZŠ a SŠ*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum. 2014. 50 s. ISBN 978-80-565-0010-1

ESTAIRE, Sheila; ZANÓN, Javier. 2007. *Planning Classwork. A task based approach*. Oxford : Macmillan Education. 2007. 93 s. ISBN 0-435-28254-9

HANŠPACHOVÁ, Jana; ŘANDOVÁ, Zuzana. 2005. *Angličtina plná her*. Portál : Praha. 2005. 176 s. ISBN 80-7178-790-6

HARMER, Jeremy. 2007. *How to teach English*. Harlow, England : Pearson Education Limited. 2007. 288 s. ISBN 978-1-4058-4774-2

HUTCHINSON, Tom. 2013. *Project 1. Student's book* (4. vyd.). Oxford : Oxford University Press. 2013. 87 s. ISBN 978-0-19-476455-1

HUTCHINSON, Tom. 2013. *Project 2. Student's book* (4. vyd.). Oxford : Oxford University Press. 2013. 87 s. ISBN 978-0-19-476456-8

PECK, Eva; PECK, Alexander M. 2010. *Let's Talk Anew*. Fraus : Plzeň. 2010. 151 s. ISBN 978-80-7238-921-6

READ, Carol. 2011. *500 Activities for the Primary Classroom* (5. vyd.). Oxford : Macmillan Education, 2007. 320 s. ISBN 978-1-4050-9907-3

SALABERRI, Sagrario. 2011. *Our Discovery Island 2. Pupil's book*. Harlow England : Pearson Education Limited. 2011. 71 s. ISBN 978-1-4082-3863-9

SCRIVENER, Jim. 2005. *Learning Teaching. A guidebook for English language teachers* (2. vyd.). Oxford : Macmillan Education. 2005. 431 s. ISBN 978-1-4050-1399-4

SLATTERY, Mary; Willis, Jane. 2003. *English for Primary Teachers. A handbook for activities & classroom language* (4. vyd.). Oxford : Oxford University Press. 2011. 148 s. ISBN 0-19-4375633

STRAKOVÁ, Zuzana; CIMERMANOVÁ Ivana (eds.). 2010. *Učiteľ cudzieho jazyka v kontexte primárneho vzdelávania*. Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 1994. 169 s. ISBN 978-80-555-0232-8

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: ŠPU, 2017. 255s. ISBN 978-80-8118-201-3

TUREK, Ivan. 2005. *Inovácie v didaktike*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave. 2005. 360 s. ISBN 80-8052-230-8

VOLKOVÁ, Taťjana. 2015. *Outdoorové aktivity mimo vyučovania*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave. 2015. 62 s. ISBN 978-80-565-1386-6

Internetové zdroje:

FROST, Richard. 2004. *Total physical response – TPR*. Teaching English. Získané 16. júna 2018 z <https://www.teachingenglish.org.uk/article/total-physical-response-tpr>

PALENČÁROVÁ, Jana. 2006. *K základným pojmom komunikačno-poznávacej koncepcie*. Získané 13. mája 2018 z https://janapale.webnode.sk/_files/200000006-f310000dd9/3_prednaska_ZAKL_POJMY_KONCEPCIE.pdf

TEACHING ENGLISH. 2002. *Communicative Approach*. Získané 13. mája 2018 z <https://www.teachingenglish.org.uk/article/communicative-approach>

Internetové zdroje obrázkov a piesní

DREAMSTIME, *Garbage containers and types of trash*. Obrázok získaný 10. apríla 2018 z <https://www.dreamstime.com/garbage-containers-types-trash-garbage-containers-types-trash-colorful-vector-icons-image102863606>

HAIKUDECK. 2015. *Recycling*. Obrázok získaný 10. apríla 2018 z <https://www.haikudeck.com/recycling-education-presentation-jGxWtNq7p5#slide11>

HARVEST HOMEOWNERS. 2017. *All about that compost!* Obrázok získaný 10. apríla 2018 z <http://www.harvesthoa.com/harvestblog/2017/3/31/all-about-that-compost>

JOUER, Gioca. *Minidisco karaoke*. 2015. Pieseň získaná 11. júna 2018 z <https://www.youtube.com/watch?v=c7i1kgLCZKM>

MINIDISCO NETHERLAND. 2018. Pieseň získaná 11. júna 2018 z <https://www.minidisco.nl/en/kids-songs/superman-english/>

PRÍLOHY

Príloha A

Obrázok č. 1

Obrázok č.2

Príloha B

Obrázok č. 1

Obrázok č.2

Obrázok č. 3

Obrázok č. 4

Obrázok č. 5

Pracovný list

Pracovný list

Name:

1. V každom riadku vyškrtni pojmy, ktoré tam nepatria:

A. recycle   toy car, water, plastic bottle, book, pizza, paper bag, water

B. compost   banana, plastic bag, flower, grass, apple, salad, computer

2. Napiš správny anglický názov pre jednotlivé odpadkové nádoby:

---

3. Napiš, čo všetko dáva tvoja rodina do recyklovaného odpadu:

Napr. paper,

Príloha C

Úlohy:

Place 1

1. What's the name of this place?
2. Which places are near here?
3. Is there a policewoman?
4. How many policemen are there?
5. Count how many doors are there.

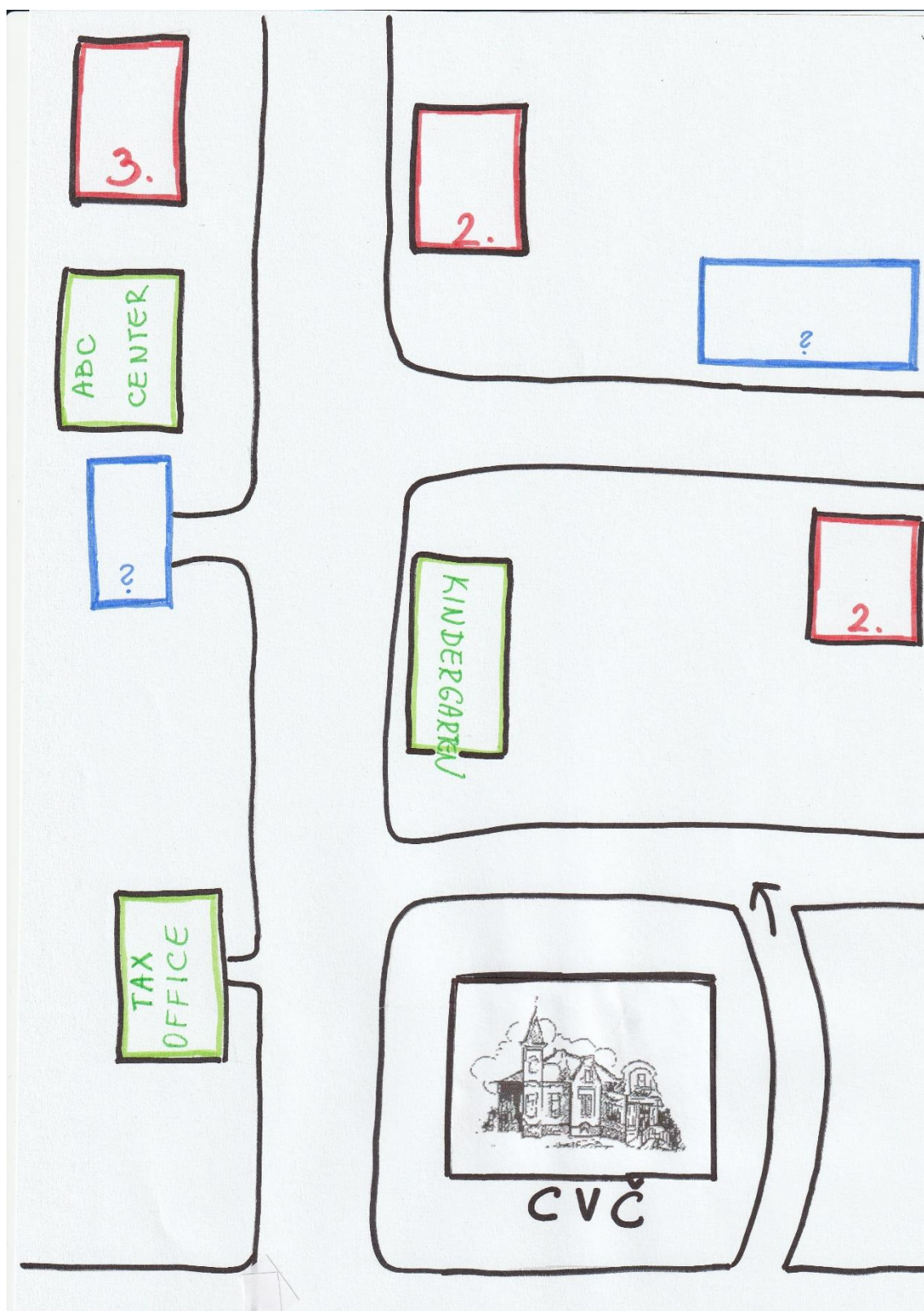
Place 2

1. What's the name of this place?
2. Which places are near here?
3. Are there any people?
4. How many workers are there?
5. Count how many computers are there.

Place 3

1. What's the name of this place?
2. Which places are near here?
3. Are there any people?
4. How many people are there?
5. Count how many desks are there.
6. What colour is the building?

Obrázok č. 1

Obrázok č. 2

POLICE

Obrázok č. 3

POST OFFICE

Obrázok č. 4

CHURCH

Príloha D

Obrázok č. 1

Obrázok č. 2

